

ZESTAWIENIE KLUCZOWEJ TERMINOLOGII POLSKIEJ I JAPOŃSKIEJ Z ZAKRESU USTAW O PRAWIE WŁASNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ – ZNAKI TOWAROWE. W POSZUKIWANIU EKWIWALENTÓW FUNKCJONALNYCH.

YUKI HORIE

PAULA TRZASKAWKA

Zakład Legilingwistyki i Języków Specjalistycznych
Instytut Językoznawstwa
Wydział Neofilologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Al. Niepodległości 4, 61-874 Poznań, Poland
pupu@amu.edu.pl
paula.trzaskawka@amu.edu.pl

Abstrakt: Artykuł dotyczy kluczowej terminologii z zakresu ustaw o prawie własności przemysłowej, a dokładniej znaków towarowych, w języku polskim i japońskim. W pierwszej części zostaną przedstawione terminy ustawowe, które są wykorzystywane w polskiej ustawie jak i terminologia z japońskiej ustawy. Następnie, na podstawie analizy tekstów porównywalnych z ustawy polskiej i japońskiej zostaną ustalone terminy kluczowe oraz zostanie przedstawione zestawienie ekwiwalentów funkcjonalnych dotyczących znaków towarowych w obu językach, a jeżeli występuje ekwiwalencja częściowa bądź jej brak, proponuje się ukucie nowego terminu odpowiadającego danej rzeczywistości prawnej.

Słowa kluczowe: prawo własności przemysłowej, znak towarowy, terminy ustawowe, teksty porównywalne, ekwiwalenty funkcjonalne

要約: 本論文は、産業財産権法における工業所有権四法のうちの一つである商標法に関するポーランドと日本の法律用語の比較研究である

。まず、ポーランドの法律と日本の法律に頻出する重要な用語を提示し、次に両国の商標権法を比較しつつ、これらの法律用語のエキバレンスの分析を行った。最後に、両語の等価性について比較検討し、部分的もしくは等価性の欠ける用語については新たな翻訳語を提案するなどして翻訳の解決策を図った。

キーワード：工業所有権, 商標, 法律用語, 比類する文章, 機能的等価性

1. Wstęp

W niniejszym artykule autorki pracy zajmować się będą kluczową terminologią z zakresu prawa własności przemysłowej, ściślej rzecz biorąc – znaków towarowych, w języku polskim i japońskim. Naszym zadaniem było poszukiwanie ekwiwalentów funkcjonalnych, a jeżeli nastąpił ich brak, ukuwano nowy termin zgodnie z zasadami zapewniania ekwiwalencji dla terminów bezekwiwalentowych (por. Matulewska, Nowak-Korcz 2006). Zostaną przedstawione terminy ustawowe, które są wykorzystywane w polskiej ustawie jak i terminologia z japońskiej ustawy (analiza porównawcza i poszukiwanie ekwiwalentów funkcjonalnych), a jeżeli występuje ekwiwalencja częściowa bądź jej brak, zaproponuje się ukucie nowego terminu odpowiadającego danej rzeczywistości prawnej.

W metodzie badawczej zastosowano analizę porównawczą terminów występujących w obu językach. Sklasyfikowano terminy według trzech rodzajów ekwiwalencji określoną przez S. Šarčević (1997). Na materiał badawczy składają się ustawy polska i japońska dotyczące prawa własności przemysłowej.

2. Prawo o znakach towarowych w skrócie

Znakiem towarowym jest unikalna i rozpoznawalna nazwa, wyraz, fraza, logo, symbol, wzór, obraz, lub kombinacja tych elementów. Istnieje również szereg niekonwencjonalnych znaków

towarowych zawierających znaki, które nie należą do powyższych kategorii, m.in. znaki oparte na kolorze, zapachu, lub dźwięku.

Właścicielem znaku towarowego może być osoba fizyczna, firma lub każdy inny podmiot prawny. Właściciel znaku towarowego może podjąć działania prawne w sytuacji naruszenia praw do znaku towarowego. Większość krajów wymaga formalnej rejestracji znaku towarowego jako warunku koniecznego do jego ochrony. Kraje takie jak, np. Stany Zjednoczone, Kanada uznają wspólne prawa do znaków towarowych, co oznacza, że można podjąć działanie w celu ochrony niezarejestrowanego znaku towarowego, jeżeli jest on używany. Znak towarowy może być umieszczony na opakowaniu, etykiecie lub na samym produkcie.

W większości krajów świata znak towarowy może być zarejestrowany w urzędzie patentowym, aby inni ludzie nie mogli korzystać z niego bez zgody właściciela. W licznych tekstach i reklamach często widzimy symbol TM (symbol znaku towarowego) stojący obok napisu lub obrazu, który jest uważany za znak firmy, lub ® (zarejestrowany znak towarowy) symbol wskazujący, że znak został zarejestrowany w odpowiednim rejestrze i symbol ten stanowi o jego poziomie ochrony. Znak towarowy może być oznaczony następującymi symbolami:

1. TM (symbol znaku towarowego, od pierwszych liter angielskiego *trade mark* „TM”, symbol ten używany jest dla niezarejestrowanego znaku towarowego, symbol wykorzystywany do promowania towarów danej marki),
2. ® (litera „R” otoczona w okręgu, symbol ten używany jest dla zarejestrowanego znaku towarowego),
3. SM (czyli litery „SM”, od angielskiego *service mark*, symbol używany dla niezarejestrowanego znaku usługowego, wykorzystywanego do promowania marki lub usługi).

Aby porównać znaki towarowe, patenty, wzory użytkowe i prawa autorskie należy mieć świadomość, że prawa do znaków towarowych mają na celu ochronę wskazania źródła komercyjnych produktów lub usług, a prawo patentowe na ogół ma na celu ochronę nowych i użytecznych wynalazków, a prawo do wzorów użytkowych zazwyczaj ma na celu ochronę wyglądu wytworzonego artykułu. Znaki towarowe, patenty i wzory użytkowe wspólnie tworzą podzbiór własności intelektualnej, znanej jako prawo własności przemysłowej, ponieważ często są one tworzone i wykorzystywane w kontekście

przemysłowym lub handlowym. Tak jak patenty i prawa autorskie, znaki towarowe można kupić, a prawa do nich można przenosić.

3. Materiał badawczy

Na materiał badawczy składają się dwie ustawy – polska i japońska dotyczące znaków towarowych, tj. Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. – *Prawo własności przemysłowej*, Dz. U. z 2013 r. Nr 0, poz. 1410 (posiadająca: 34375 tokenów oraz 4189 typów) oraz Japońska ustawa o znakach towarowych z 13 kwietnia 1959 r. Nr 127 (商標法昭和34年4月13日法律第127号。最終改正平成20年4月18日法律第16号), która posiada: 7100 tokenów oraz 4562 typy.

4. Metoda badawcza

W metodzie badawczej zastosowano podział ekwiwalencji według S. Šarčević (1997). Wyróżnia ona ekwiwalencję bliską, częściową i zerową. W (1) ekwiwalencji bliskiej brak jest różnic terminologicznych w obu wariantach językowych. (2) Ekwiwalencja częściowa to ekwiwalencja funkcjonalna, gdzie terminy posiadają drobne bądź znaczące różnice w obu wariantach języka oraz (3) ekwiwalencja zerowa, w której brak terminów wspólnych. W tym miejscu wchodzi w grę techniki zapewniania ekwiwalencji dla terminów bezekwiwalentowych i ukucie nowych terminów (por. Matulewska, Nowak-Korc 2006).

Mówiąc o terminach, dla których nie ma ekwiwalentów funkcjonalnych (bądź ekwiwalencji bliskiej) funkcjonują techniki zapewniania ekwiwalencji dla terminów bezekwiwalentowych proponowanych przez Matulewską (2005) i Matulewską i Nowak-Korc (2006). Wymieniają one m.in.:

1. egzotyki, który jest rodzajem zapożyczenia zachowującym pisownię terminu języka docelowego;
2. zapożyczenie z dostosowaniem pisowni do zasad rządzących językiem docelowym;

3. kalka, czyli zapożyczenie, w którym dokonuje się bezpośredniego tłumaczenia wyrazu z języka źródłowego na język docelowy, bez uwzględnienia istniejących wyrazów w języku docelowym;
4. hybryda;
5. ekwiwalent funkcjonalny, czyli zastosowanie najbliższego ekwiwalentu znanego w rzeczywistości języka docelowego;
6. neologizm, czyli zupełnie nowy termin nieznany w kulturze języka docelowego;
7. ekwiwalent opisowy w postaci definicji;
8. ekwiwalent opisowy nawiązujący do podobnego pojęcia znanego w kulturze języka docelowego;
9. hiperonim, czyli zastosowanie terminu szerszego znaczeniowo na oddanie terminu węższego znaczeniowo w języku źródłowym (tzw. ekwiwalent poszerzający);
10. hiponim, czyli zastosowanie terminu o węższym znaczeniu na oddanie terminu o szerszym znaczeniu w języku źródłowym (tzw. ekwiwalent ograniczający);
11. ekwiwalent zorientowany na język źródłowy modyfikujący termin znany w kulturze języka docelowego;
12. ekwiwalent dla terminu polskiego zaczerpnięty z systemu prawnego opartego na Kodeksie Napoleona;
13. ekwiwalent ponadkulturowy, który w prawie najczęściej nawiązuje do prawa rzymskiego, (por. Kłos, Matulewska, Nowak-Korcz 2007: 88-90 oraz Matulewska 2005: 65).

Oprócz wspomnianych wyżej technik, aby dokonać wyboru odpowiedniej techniki należy kierować się również odbiorcą naszego komunikatu. Kierzkowska (2002: 92) określa, tzw. imperatyw odbiorcy, który polega na określeniu czy czytelnik tłumaczenia jest odbiorcą bliskim, dalekim czy samookreślonym. Każdy z tych odbiorców ma określone cechy i tak odpowiednio pierwszy z nich to ten, który zna kulturę danego języka lub „ma motywację”, aby tę kulturę poznać. Badaczka zalicza do nich biznesmenów, prawników, studentów i tłumaczy. Natomiast odbiorca daleki to taki, który nie zna kultury danego języka i nie zamierza jej poznać, tak jak, np. turysta, czy czytelnik za granicą. Jeśli chodzi o trzeci typ odbiorcy, czyli odbiorca samookreślony to jest nim jakaś instytucja, taka jak, np. wydawnictwo, agencja tłumaczeń czy zakład przemysłowy, stosująca własną terminologię, jako „uzus zlecniodawcy”.

5. Kluczowa terminologia

W tej części zostaną przedstawione ekwiwalentne (ekwiwalencja bliska) terminy polskie i japońskie w zakresie ustaw dotyczących znaków towarowych, natomiast jeżeli ekwiwalencja nie występuje zastosowana zostanie metoda zapewniania ekwiwalencji dla terminów bezekwiwalentowych, czyli ukucie nowego terminu na potrzeby odbiorcy docelowego. Wyniki zostaną przedstawione w tabeli, a ekwiwalenty w niej zawarte nastawione są na odbiorcę japońskiego.

5.1 Zestawienie terminów z ustawy polskiej

Poniższa tabela pokazuje terminy z polskiej ustawy o prawie własności przemysłowej – znaki towarowe oraz ich ekwiwalenty w języku japońskim. W kolumnie „ekwiwalent funkcjonalny japoński” zastosowano terminy, które widnieją w odpowiedniku polskiej ustawy – japońskiej ustawie o znakach towarowych. Ostatnia kolumna składa się na wyrazy ukute na potrzeby tłumaczenia na język japoński i na potrzeby odbiorcy japońskiego. Znak „-” w ostatniej kolumnie oznacza, że termin występujący w ustawie japońskiej (kolumna „ekwiwalent funkcjonalny”) jest odpowiednim terminem i nie ma potrzeby ukuwania bardziej zbliżonego znaczeniowo terminu.

LP	Termin z polskiej ustawy	Ekwiwalent funkcjonalny japoński (termin z ustawy)	Ekwiwalent japoński ukuty na potrzeby tłumaczenia z języka polskiego
1.	znak towarowy	商標 <i>shōhyō</i>	-
2.	oznaczenie	brak	指定 <i>shitei</i>
3.	wyraz	文字 <i>moji</i>	-
4.	ornament	図形または記号 <i>zukei matawa kigō</i>	-
5.	forma towaru lub opakowania	商品若しくは商品の包装 <i>shōhin</i>	-

		<i>moshikuwa shōhin no hōsō</i>	
6.	melodia lub inny sygnał dźwiękowy	音からなる商標 <i>oto kara naru shōhyō</i>	-
7.	znaki usługowe	サービスマーク <i>sā bisumāku</i>	-
8.	wyroby przemysłowe	brak	工業製品 <i>kōgyō seihin</i>
9.	wyroby rzemieślnicze	brak	工芸品 <i>kōgei-hin</i>
10.	plody rolne	brak	農作物 <i>nōsakubutsu</i>
11.	produkty naturalne	brak	天然産物 <i>ten'nen sanbutsu</i>
12.	wody	brak	水 <i>mizu</i>
13.	minerały	brak	ミネラル <i>mineraru</i>
14.	surowce	原材料 <i>genzairyō</i>	-
15.	znaki towarowe podrobione	brak	偽造商標 <i>gizō shōhyō</i>
16.	znaki wcześniejsze	brak	以前の商標 <i>izen no shōhyō</i>
17.	znaki zgłoszone lub zarejestrowane z wcześniejszym pierwszeństwem	brak	登録の出願に基づ く優先権 <i>tōroku no shutsugan ni motodzuku yūsen- ken</i>
18.	data zgłoszenia znaku towarowego	出願日 <i>shutsugan- bi</i>	-
19.	pierwszeństwo do uzyskania prawa ochronnego na znak towarowy	商標の保護 <i>shōhyō no hogo</i>	商標の保護をを受 ける優先権 <i>shōhyō no hogo o o ukeru yūsen-ken</i>
20.	godło	国の紋章 <i>kuni no monshō</i>	国章 <i>kuni fumi</i> 紋章 <i>monshō</i>
21.	barwy	色彩 <i>shikisai</i>	-

22.	hymn	国歌 <i>kokka</i>	-
23.	znaki sił zbrojnych	紋章 <i>monshō</i>	-
24.	znaki organizacji paramilitarnych lub sił porządkowych	brak	純軍組織や警察部隊の紋章 <i>jun gun soshiki ya keisatsu butai no monshō</i>
25.	napoje spirytusowe	brak	スピリッツ <i>supirittsu</i>
26.	etykietowanie	brak	ラベリング <i>raberingu</i>
27.	kombinacje wyrazów	文字の結合 <i>moji no ketsugō</i>	-
28.	wspólnotowy znak towarowy [unijne konwencje]	brak	共同体商標 <i>kyōdōtai shōhyō</i>
29.	wspólne prawo ochronne	brak	共同の保護権 <i>kyōdō no hogo-ken</i>
30.	wspólny znak towarowy	団体商標 <i>dantai shōhyō</i>	-
31.	wspólny znak towarowy gwarancyjny	brak	連帯保証商標 <i>rentai hoshō shōhyō</i>
32.	zgłoszenie znaku towarowego	商標出願 <i>shōhyō shutsugan</i>	-
33.	znaki barwne	brak	色彩の商標 <i>shikisai no shōhyō</i>
34.	regulamin znaku	brak	商標の規則 <i>shōhyō no kisoku</i>
35.	sposób używania znaku	brak 方法 <i>hōhō</i> 使用 <i>shiyō</i> 商標 <i>shōhyō</i>	商標の使用方法 <i>shōhyō no shiyō hōhō</i>
36.	znak dźwiękowy	brak	音声記号 <i>onsei kigō</i>
37.	rozpatrywanie	商標出願の審査	-

	zgłoszenia znaku towarowego	<i>shōhyō shutsugan no shinsa</i>	
38.	wygaśnięcie decyzji o udzieleniu prawa ochronnego	brak	保護の権利を付与する決定の有効期限 <i>hogo no kenri o fuyo suru kettei no yūkō kigen</i>
39.	rejestr znaków towarowych	商標登録 <i>shōhyō tōroku</i>	-
40.	świadcstwo ochronne na znak towarowy	brak	商標保護の証明書 <i>shōhyō hogo no shōmei-sho</i>
41.	międzynarodowy znak towarowy	国際商標 <i>kokusai shōhyō</i>	-
42.	prawo wyłącznego używania znaku towarowego	専用権 <i>sen'yō-ken</i> 禁止権 <i>kinshi-ken</i>	-
43.	unieważnienie i wygaśnięcie prawa ochronnego na znak towarowy	brak	商標の保護の解除と商標保護の満了 <i>shōhyō no hogo no kaij to shōhyō hogo no manryō</i>
44.	informacje stanowiące tajemnicę	brak	秘密事項 <i>himitsu jikō</i>
45.	towar	商品 <i>shōhin</i>	-
46.	usługi	役務 <i>ekimu</i>	-
47.	forma przestrzenna	立体的形状 <i>rittai-teki keijō</i>	-
48.	wniosek o rejestrację znaku towarowego	商標登録出願 <i>shōhyō tōroku shutsugan</i>	-
49.	Urząd Patentowy	特許庁 <i>tokkyochō</i>	-
50.	unieważnienie uznania znaku towarowego	-	商標登録審決の取消 <i>shōhyō tōroku shinketsu no torikeshi</i>

51.	dokumentacja	-	文書 <i>bunsho</i> ドキュメンテーション <i>dokyumentēshon</i>
52.	właściciel [znaku towarowego]	商標権者 <i>shōhyōkensha</i>	-
53.	porządek publiczny	公の秩序又は善良の風俗 <i>ōyake no chitsujomata wa zenryō no fūzoku</i>	-
54.	termin	期間 <i>kikan</i> 期日 <i>kijitsu</i> 期限 <i>kigen</i>	-
55.	wnioskodawca	出願人 <i>shutsugan nin</i>	-
56.	kształt	形状 <i>keijō</i>	-
57.	flaga	国旗 <i>kokki</i>	-
58.	prawo patentowe	特許法 <i>tokkyohō</i>	-

Poniżej zostaną zaprezentowane terminy, które są ekwiwalentne funkcjonalnie (ekwiwalencja bliska). Nie znaczy to jednak, że znaczenia pokrywają się w 100%. Jeżeli nastąpi potrzeba taki termin zostanie szerzej odpisany, bądź zostanie podana krótka definicja.

1. znak towarowy – 商標 *shōhyō*; pomimo, iż w obu językach funkcjonuje pojęcie „znaku towarowego” to definicje tego terminu nieco się różnią; na potrzeby odbiorcy bliskiego należałoby szczegółowo wyjaśnić i zastosować ekwiwalent opisowy wskazując na podobieństwa i różnice w pojęciach, natomiast na potrzeby odbiorcy dalekiego wystarczy określić znak towarowy jako 商標 *shōhyō*;
2. wyraz – 文字 *moji*; japoński ideogram dosłownie oznacza „literę”, termin ten jest zawężeniem polskiego terminu „wyraz”, polski termin jest hiperonimem;
3. ornament – 図形または記号 *zukei matawa kigō*; japoński termin oznacza dosł. grafikę lub znak, w tym wypadku polski termin również jest hiperonimiczny;

4. forma towaru lub opakowania – 商品若しくは商品の包装 *shōhin moshikuwa shōhin no hōsō* dosł. opakowanie usług i towarów; ekwiwalent częściowy, ponieważ japoński termin jest nieco szerszy, polski jest hiponimiczny, ponieważ nie zawiera w sobie opakowania „usług”;
5. melodia lub inny sygnał dźwiękowy – 音からなる商標 *oto kara naru shōhyō* dosł. znak towarowy składający się z dźwięku; ekwiwalent bliski odnoszący się do tej samej rzeczywistości jednak termin japoński jest opisowy;
6. znaki usługowe – サービスマーク *sābisumāku*; ekwiwalencja bliska;
7. surowce – 原材料 *genzairyō*; ekwiwalencja bliska;
8. data zgłoszenia znaku towarowego – 出願日 *shutsugan-bi*; ekwiwalencja bliska;
9. pierwszeństwo do uzyskania prawa ochronnego na znak towarowy – 商標の保護 *shōhyō no hogo*; termin ten oznacza ochronę znaku towarowego, natomiast można ukuć termin, który będzie miał te same konotacje co termin polski (zostanie to przedstawione w drugim zestawieniu poniżej);
10. godło – w japońskim języku ogólnym występuje termin 酷暑 *kokusho* (godło państwowe), natomiast w ustawie pojawia się termin 菊花紋章 *kikuka monshō* czyli order chryzantemy – najwyższe odznaczenie w Japonii; ponieważ godło państwowe Japonii to 菊花紋章 *kikuka monsho* i 国の紋章 *kuni no monshō* (文書 *monshō* oznacza order), dlatego 国の紋章 *kuni no monshō* dosłownie oznaczać będzie „herb kraju”, zatem ten ostatni termin będzie najlepszym odpowiednikiem dla polskiego „godła”;
11. barwy – 色彩 *shikisai*; dosł. kolory – termin synonimiczny, ekwiwalent bliski;
12. hymn – 国歌 *kokka*; ekwiwalent bliski;
13. znaki sił zbrojnych – 紋章 *monshō*; 紋章 *monshō* będzie oznaczało to samo co angielskie „Coat of Arms”, czyli znaki sił zbrojnych; termin ten to ekwiwalent bliski;
14. kombinacje wyrazów – 文字の結合 *moji no ketsugō*; ekwiwalent bliski;
15. wspólny znak towarowy – 団体商標 *dantai shōhyō*; ekwiwalent bliski;
16. zgłoszenie znaku towarowego – 商標出願 *shōhyō shutsugan*; ekwiwalent bliski;

17. sposób używania znaku – brak terminu w języku japońskim – ekwiwalencja zerowa, jednakże każde pojedyncze słowo posiada swój ideogram: 方法 *hōhō*, 使用 *shiyō*, 商標 *shōhyō*, czyli sposób 方法 *hōhō*, używanie, użycie 使用 *shiyō*, znak 商標 *shōhyō*;
18. rozpatrywanie zgłoszenia znaku towarowego – 商標出願の審査 *shōhyō shutsugan no shinsa*; ekwiwalent bliski;
19. rejestr znaków towarowych – 商標登録 *shōhyō tōroku*; ekwiwalent bliski;
20. międzynarodowy znak towarowy – 国際商標 *kokusai shōhyō*; ekwiwalent bliski;
21. prawo wyłącznego używania znaku towarowego – 専用権 *sen'yō-ken* wyłączne prawo do używania zarejestrowanego znaku towarowego, 禁止権 *kinshi-ken* prawo do wyeliminowania korzystania ze znaku towarowego przez osoby trzecie; ekwiwalent bliski;
22. towar – 商品 *shōhin*; ekwiwalent bliski;
23. usługi – 役務 *ekimu*; ekwiwalent bliski;
24. forma przestrzenna – 立体的形状 *rittai-teki keijō*; dosł. kształt trójwymiarowy, jest to hiponim, ponieważ należy do kategorii „form przestrzennych”;
25. wniosek o rejestrację znaku towarowego – 商標登録出願 *shōhyō tōroku shutsugan*; ekwiwalencja bliska, jednakże należy pamiętać, że polski i japoński wniosek wyglądają inaczej i dla odbiorcy, który chce znać szczegóły i różnice, należy zastosować ekwiwalent opisowy poszerzający znaczenie terminu;
26. Urząd Patentowy – 特許庁 *tokkyochō*; japoński urząd patentowy jest jednym z największych na świecie; instytucja ta działa na kilku płaszczyznach (wiele departamentów), i jest o wiele większa niż polska jeśli chodzi o wykonywane zadania; również na potrzeby odbiorcy należałoby o tym fakcie wspomnieć stosując ekwiwalent opisowy, tłumacząc daną rzeczywistość prawną;
27. właściciel [znaku towarowego] – 商標権者 *shōhyōkensha*; ekwiwalent bliski;
28. porządek publiczny – 公の秩序又は善良の風俗 *ōyake no chitsujomata wa zenryō no fūzoku*; ekwiwalent bliski;

29. termin – 期間 *kikan*, 期日 *kijitsu*, 期限 *ki gen*; 期間 *kikan* (pewien okres czasu, termin), 期限 *kigen* (termin wygaśnięcia), 期日 *kijitsu* (data, dzień) 期間 *kikan* i 期限 *kigen* oznaczają okres od wyraźnie określonego początku do równie wyraźnie określonego końca; są to słowa bardzo bliskie znaczeniowo, ale w języku prawnym 期間 *kikan* odnosi się do określonej długości, 期限 *kigen* zaś do okresu od początku do wyraźnie określonego końca; jeżeli okres ten wynosi jeden dzień, nie stosuje się wówczas terminu 期限 *kigen*, ale 期日 *kijitsu*; japoński termin jest szerszy znaczeniowo, należałoby zastosować ekwiwalent ograniczający i doprecyzowujący znaczenie terminu japońskiego;
30. wnioskodawca – 出願人 *shutsugan nin*; ekwiwalent bliski;
31. kształt – 形状 *keijō*; ekwiwalent bliski;
32. flaga – 国旗 *kokki*; ekwiwalent bliski;
33. prawo patentowe – 特許法 *tokkyohō*; termin, który odnosi się do tych samych desygnatów jakim jest ogólnie prawo patentowe, jednakże należałoby wskazać odpowiednie różnice w tym prawie w zależności dla kogo dany tekst jest tłumaczony.

Poniżej zostaną zaprezentowane terminy, których brak w ustawie japońskiej (ekwiwalencja zerowa). Zaproponuje się w tym miejscu nowy termin, który zostanie utworzony zgodnie z jedną z technik zapewniania ekwiwalencji dla terminów bezekwiwalentowych biorąc pod uwagę odbiorcę tekstu docelowego.

1. oznaczenie – 指定 *shitei*; tłumaczenie dosłowne – kalka;
2. wyroby przemysłowe – 工業製品 *kōgyō seihin* 工業 *kōgyō* to przemysł, natomiast 製品 *seihin* to produkt; zastosowano tutaj technikę kalki;
3. wyroby rzemieślnicze – 工芸品 *kōgei-hin*; 工芸 *kōgei* oznacza rękodzieło natomiast 品 *hin* to towar/wyrób/produkt; zastosowano tutaj technikę kalki;
4. płody rolne – 農作物 *nōsakubutsu*; zastosowano termin występujący w języku ogólnym;
5. produkty naturalne – 天然産物 *ten'nen sanbutsu*; zastosowano termin występujący w języku ogólnym;
6. wody – 水 *mizu*; zastosowano termin występujący w języku ogólnym;

7. minerały – ミネラル *mineraru*; zastosowano termin występujący w języku ogólnym;
8. znaki towarowe podrobione – 偽造商標 *gizō shōhyō*; kalka;
9. znaki wcześniejsze – 以前の商標 *izen no shōhyō*; kalka;
10. znaki zgłoszone lub zarejestrowane z wcześniejszym pierwszeństwem – 登録の出願に基づく優先権 *tōroku no shutsugan ni motodzuku yūsen-ken* dosł. pierwszeństwo na podstawie zgłoszenia do rejestracji;
11. pierwszeństwo do uzyskania prawa ochronnego na znak towarowy – 商標の保護を受ける優先権 *shōhyō no hogo o o ukeru yūsen-ken*; kalka;
12. godło – 国章 *kuni fumi* (godło państwowe) oraz 紋章 *monshō* (order, herb); natomiast Japonia w ustawie posiada coś takiego: 菊花紋章 *kikuka monshō* (*kikka monshō*), tj. Najwyższy Order Chryzantemy;
13. znaki organizacji paramilitarnych lub sił porządkowych – 純軍組織や警察部隊の紋章 *jun gun soshiki ya keisatsu butai no monshō*; kalka;
14. napoje spirytusowe – スピリッツ *supirittsu*; zastosowanie *katakany* dla zapożyczeń z języka angielskiego, który posiada swoje polskie odpowiedniki;
15. etykietowanie – ラベリング *raberingu*; zastosowanie *katakany* dla zapożyczeń z języka angielskiego, który posiada swoje polskie odpowiedniki;
16. wspólnotowy znak towarowy [unijne konwencje] – 共同体商標 *kyōdōtai shōhyō*; kalka;
17. wspólne prawo ochronne – 共同の保護権 *kyōdō no hogo-ken*; kalka;
18. wspólny znak towarowy gwarancyjny – 連帯保証商標 *rentai hoshō shōhyō*; kalka;
19. znaki barwne – 色彩の商標 *shikisai no shōhyō*; kalka;
20. regulamin znaku – 商標の規則 *shōhyō no kisoku*; dosł. zasady jakie towarzyszą w procesie rejestracji znaku towarowego;
21. sposób używania znaku – 商標の使用方法 *shōhyō no shiyō hōhō*; dosł. jak używać znak towarowy;
22. znak dźwiękowy – 音声記号 *onsei kigō*; kalka;
23. wygaśnięcie decyzji o udzieleniu prawa ochronnego – 保護の権利を付与する決定の有効期限 *hogo no kenri o fuyo suru kettei no yūkō ki gen*; kalka;

24. świadectwo ochronne na znak towarowy – 商標保護の証明書 *shōhyō hogo no shōmei-sho*; kalka;
25. unieważnienie i wygaśnięcie prawa ochronnego na znak towarowy – 商標の保護の解除と商標保護の満了 *shōhyō no hogo no kaij to shōhyō hogo no manryō*; kalka;
26. informacje stanowiące tajemnicę – 秘密事項 *himitsu jikō*; kalka;
27. unieważnienie uznania znaku towarowego – 商標登録審決の取消 *shōhyō tōroku shinketsu no torikeshi*; kalka;
28. dokumentacja – 文書 *bunsho*, 書類 *shorui* (dokument), 文書 *bunsho* (dokument); 書類 *shorui* i 文書 *bunsho* to są synonimy i oznaczają dokumenty; często termin 書類 *shorui* oznacza papier (pismo), a 文書 *bunsho* oznacza treść pisma: np. 契約書類の文書をポーランド語に訳してください。 *Keiyaku shorui no bunsho o pōrando go ni yakushite kudasai*. (proszę tłumaczyć treść (文書) dokumentu (書類) umowy na język polski; wg definicji 総務省 *sōmushō* (ministerstwo spraw wewnętrznych) 文書 oznacza¹ rzecz materialną (np. papier), która zawiera informację napisaną przy pomocy liter, symboli, lub innych znaków, które mogą być uznane przez człowieka); natomiast można użyć zapożyczenia z języka angielskiego – documentation – czyli: ドキュメンテーション *dokyumentēshon*, które oznacza to samo co polska „dokumentacja”.

LP	Termin polski	Ekwiwalent japoński
1.	znak towarowy	商標 <i>shōhyō</i>
2.	wyraz	文字 <i>moji</i>
3.	ornament	図形または記号 <i>zukei matawa kigō</i>
4.	forma towaru lub opakowania	商品若しくは商品の包装 <i>shōhin moshikuwa shōhin no hōsō</i>
5.	melodia lub inny sygnał dźwiękowy	音からなる商標 <i>oto kara naru shōhyō</i>

¹ „文字、記号、符号等人の知覚によって 認識することができる情報が記載された紙その他の有体物 のこと *moji, kogō, fugō tō hito no chikaku niyotte ninshiki surukotoga dekiru jouhou ga kisaisareta kami sonotano yūtaibutsu no koto*

6.	znaki usługowe	サービスマーク <i>sābisumāku</i>
7.	surowce	原材料 <i>genzairyō</i>
8.	data zgłoszenia znaku towarowego	出願日 <i>shutsugan-bi</i>
9.	pierwszeństwo do uzyskania prawa ochronnego na znak towarowy	商標の保護 <i>shōhyō no hogo</i>
10.	godło	国の紋章 <i>kuni no monshō</i>
11.	barwy	色彩 <i>shikisai</i>
12.	hymn	国歌 <i>kokka</i>
13.	znaki sił zbrojnych	紋章 <i>monshō</i>
14.	kombinacje wyrazów	文字の結合 <i>moji no ketsugō</i>
15.	wspólny znak towarowy	団体商標 <i>dantai shōhyō</i>
16.	zgłoszenie znaku towarowego	商標出願 <i>shōhyō shutsugan</i>
17.	sposób używania znaku	方法 <i>hōhō</i> , 使用 <i>shiyō</i> , 商標 <i>shōhyō</i> (brak ekwiwalentu, każdy ideogram odpowiada jednak danemu słowu polskiemu)
18.	rozpatrywanie zgłoszenia znaku towarowego	商標出願の審査 <i>shōhyō shutsugan no shinsa</i>
19.	rejestr znaków towarowych	商標登録 <i>shōhyō tōroku</i>
20.	międzynarodowy znak towarowy	国際商標 <i>kokusai shōhyō</i>
21.	prawo wyłącznego używania znaku towarowego	専用権 <i>sen'yō-ken</i>
22.	towar	商品 <i>shōhin</i>
23.	usługi	役務 <i>ekimu</i>
24.	forma przestrzenna	立体的形状 <i>rittai-teki keijō</i>
25.	wniosek o rejestrację znaku towarowego	商標登録出願 <i>shōhyō tōroku shutsugan</i>
26.	Urząd Patentowy	特許庁 <i>tokkyochō</i>
27.	właściciel [znaku towarowego]	商標権者 <i>shōhyōkensha</i>
28.	porządek publiczny	公の秩序又は善良の風俗 <i>ōyake</i>

		<i>no chitsujomata wa zenryō no fūzoku</i>
29.	termin	期間 <i>kikan</i> , 期日 <i>kijitsu</i> , 期限 <i>ki gen</i>
30.	wnioskodawca	出願人 <i>shutsugan nin</i>
31.	kształt	形状 <i>keijō</i>
32.	flaga	国旗 <i>kokki</i>
33.	prawo patentowe	特許法 <i>tokkyohō</i>

LP	Termin polski	Ukuty termin japoński na potrzeby tłumaczenia
1.	oznaczenie	指定 <i>shitei</i>
2.	wyroby przemysłowe	工業製品 <i>kōgyō seihin</i>
3.	wyroby rzemieślnicze	工芸品 <i>kōgei-hin</i>
4.	plody rolne	農作物 <i>nōsakubutsu</i>
5.	produkty naturalne	天然産物 <i>ten'nen sanbutsu</i>
6.	wody	水 <i>mizu</i>
7.	minerały	ミネラル <i>mineraru</i>
8.	znaki towarowe podrobione	偽造商標 <i>gizō shōhyō</i>
9.	znaki wcześniejsze	以前の商標 <i>izen no shōhyō</i>
10.	znaki zgłoszone lub zarejestrowane z wcześniejszym pierwszeństwem	の出願に基づく優先権 <i>tōroku no shutsugan ni motodzuku yūsen-ken</i>
11.	pierwszeństwo do uzyskania prawa ochronnego na znak towarowy	商標の保護を受ける優先権 <i>shōhyō no hogo o o ukeru yūsen-ken</i>
12.	godło	国章 <i>kuni fumi</i>
13.	znaki organizacji paramilitarnych lub sił porządkowych	純軍組織や警察部隊の紋章 <i>jun gun soshiki ya keisatsu butai no monshō</i>
14.	napoje spirytusowe	スピリッツ <i>supirittsu</i>
15.	etykietowanie	ラベリング <i>raberingu</i>
16.	wspólnotowy znak towarowy [unijne	共同体商標 <i>kyōdōtai shōhyō</i>

	konwencje]	
17.	wspólne prawo ochronne	共同の保護権 <i>kyōdō no hogo-ken</i>
18.	wspólny znak towarowy gwarancyjny	連帯保証商標 <i>rentai hoshō shōhyō</i>
19.	znaki barwne	色彩の商標 <i>shikisai no shōhyō</i>
20.	regulamin znaku	商標の規則 <i>shōhyō no kisoku</i>
21.	sposób używania znaku	商標の使用方法 <i>shōhyō no shiyō hōhō</i>
22.	znak dźwiękowy	音声記号 <i>onsei kigō</i>
23.	wygaśnięcie decyzji o udzieleniu prawa ochronnego	保護の権利を付与する決定の有効期限 <i>hogo no kenri o fuyo suru kettei no yūkō ki gen</i>
24.	świadczenie ochronne na znak towarowy	商標保護の証明書 <i>shōhyō hogo no shōmei-sho</i>
25.	unieważnienie i wygaśnięcie prawa ochronnego na znak towarowy	商標の保護の解除と商標保護の満了 <i>shōhyō no hogo no kaij to shōhyō hogo no manryō</i>
26.	informacje stanowiące tajemnicę	秘密事項 <i>himitsu jikō</i>
27.	unieważnienie uznania znaku towarowego	商標登録審決の取消 <i>shōhyō tōroku shinketsu no torikeshi</i>
28.	dokumentacja	ドキュメンテーション <i>dokyumentēshon</i>

6. Podsumowanie

Polska i Japonia posiadają inny system prawny, posiadają inne normy prawne. Terminologia polsko-japońska okazała się terminologią zróżnicowaną. Dokonano rozróżnienia na terminy bliskie, częściowe i zerowe za S. Šarčević. Przedstawiono również terminy, których nie posiada polski lub japoński ustawodawca, w takim wypadku ukuto nowy termin. Dzięki dokonanej analizie terminów z polskiej i japońskiej ustawy dotyczącej znaków towarowych, można dostrzec wiele podobieństw (występująca ekwiwalencja bliska), albo brak cech wspólnych (ekwiwalencja

zerowa). Przedstawiona analiza wykazała, że terminów, które są ekwiwalentnie bliskie i tych, które są zerowe jest pół na pół.

Bibliografia

- Aizawa Sachio. 相沢幸夫. 1987. *Hōritsu yōgo taiyaku shū* 法律用語対訳集. Tokio: *Shōji hōmu kenkyūkai* 商事法務研究会.
- Aoki, Hiromichi. 2015. 新しい商標と商標権侵害一色彩、音からキャッチフレーズまで *Atarashii Shōhyō to Shōhyōteki shiyō*. Tokyo: Sērīn shorin.
- Bainbridge, David i Claire Howell. 2013. *Intellectual property law*. Pearson Education Limited.
- Cao, Deborah. 2007. *Translating Law*. Clevedon.
- Christie, Andrew i Stephen Gare. 2014. *Blackstone's Statutes on Intellectual Property*. Oxford University Press.
- Furuta, Hirokiyo. 古田裕清. 2005. *Honyakugo tositeno nihon no hōritu yōgo* 翻訳語としての日本の法律用語. Tokio: *Chūō shuppanbu* 中央出版部.
- Hōritsu yōgo kenkyūkai. 2012. 有斐閣法律用語辞典 *Yūhikaku hōritsu yōgo jiten*. Tokyo: Yūhikaku.
- Kaneko, Hiroshi, Kōji Shindo i Yoshio Hirai. 2008. 法律学小事典 *Hōritsugaku shōjiten*. Tokyo: Yūhikaku.
- Kłos, Paulina, Aleksandra Matulewska i Paulina Nowak-Korcz. 2007. Problemy przekładu specjalistycznego na przykładzie tekstów z dziedziny prawa, biologii, biotechnologii i medycyny. W *Investigationes Linguisticae* t. XV: ss. 81-99.
- Kubacki, Artur. 2013. Teksty paralelne jako narzędzie pomocnicze przy sporządzaniu tłumaczeń specjalistycznych. W: J. Bańcerowski, A. Matulewska (eds.). *Comparative Legilinguistics. International Journal for Legal Communication*. Poznań: Zakład Graficzny UAM. Vol. 13/2013: ss.145-157.
- Mattila, Heikki. 2006. *Comparative Legal Linguistics*. Ashgate.
- Matulewska, Aleksandra. 2005. Własność i zobowiązania w aspekcie translatorycznym polsko-angielskim i angielsko-polskim. W: *Investigationes Linguisticae* t. XII: ss. 62-76.

- Mellinkoff, David. 1963. *The Language of the Law*. Little, Brown and Company. Boston, Toronto.
- Onishi, Ikuko. 2011. 商標権侵害と商標の使用 *Shōhyōken shingai to shōhyōteki shiyō*. Tokyo: Shinzansha.
- Radhakrishnan, R. i S. Balasubramanian. 2008. *Intellectual Property Rights: Text and Cases*. New Delhi.
- Šarčević, Susan. 1997. *New Approach to Legal translation*. Hague: Kluwer Law International.
- Waelde Charlotte, Graeme Laurie, Abbe Brown, Smita Kheria i Jane Cornwell. 2014. *Contemporary Intellectual Property: Law and Policy*. Oxford University Press.

Ustawy:

1. Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej, Dz. U. z 2013 r. Nr 0, poz. 1410
2. Japońska ustawa o znakach towarowych z 13 kwietnia 1959, (商標法昭和34年4月13日法律第127号。最終改正平成20年4月18日法律第16号)

Strony internetowe:

1. Japoński urząd patentowy: <https://www.jpo.go.jp/>
2. Polski urząd patentowy: <http://www.uprp.pl/strona-glowna/Menu01,9,0,index,pl/>